

JOHN F. MARKS

Fl-erbatax ta' Settembru li għadda, imfarrag bis-Sagramenti tal-Knisja Mqaddsa, John F. Marks temm il-hajja harkiena tiegħu li kellha bidu fl-Isla sittin sena qabel.

Missier li habb dejjem 'il-familja, bniedem li qatt ma naqas lil hadd, ċittadin li ha sehem fil-hajja pubblika, wiehed mit-tradejunjonisti Maltin tal-bidu nett, huwa ikkontribwixxa għadd kbir ta' artikoli fuq l-affarijiet ta' l-Istat u tat-*Trade Unions*, fosthom komment meqjus dwar ir-Rapporti ta' MacLeod.

Johnny Marks kien maghruf bhala bniedem li jaqbeż għal min għandu bżonn tal-għajnuna, u għalhekk ma kienx imurlu haddiem, student, habib biex jitolbu jiktiblu petizzjoni, jagħmil-lu pjaċir jew jiggilidlu għad-drittijiet tiegħu, li ma kienx johrog minn dar Marks ibierek il-qalb kbira ta' "Johnny".

L-Ilsien Malti sab f'Johnny Marks wiehed mill-hbieb tiegħu sinċieri, wiehed minn dawn il-hbieb veri li ma jhobbux għall-interess; għax tabilhaqq Johnny Marks qatt f'għomru ma kien jaf x'inhu interess.

Kienet l-idea ta' Marks dik li fid-Dar tal-Haddiema, l-Isla, miftuha fil-bidu ta' l-Awtonomija, tinfetħ *Kamra tal-Qari* mżej-na bir-ritratti tal-kittieba Maltin qodma u moderni.

Fl-1953 qala' l-"Imperial Service Medal which Her Majesty The Queen has been graciously pleased to award to you in recognition of the meritorious services which you have rendered", kif gie mfisser f'itra mibghuta lilu mill-Awtoritajiet Imperjali.

Bil-Malti jew bl-Ingliż, Marks kien jikteb bl-istess faċilità li biha kien jitkellem dawn iż-żewġ ilsna. Għalhekk il-kitba tiegħu ma tillimtax ruhha għal artikoli biss. Mili-pinna tiegħu ħar-ġu versi, ħafna novelli helwin kif ukoll *essays* ta' siwi tajjeb letterarju. Fost l-opri tiegħu pubblikati (l-inediti la huma ftit u lanqas, milli jidher, ta' valur żgħir) qala' ħafna tifhir il-ktieb "Tejb'ihom Hajjithom" li, forsi, l-isem generiku tiegħu ma jix-hedx biżżejjed l-importanza tas-sensiela tan-noveli li fih. Il-kit-ba letterarja ta' John F. Marks għad trid tiġi maghrufa skond ma jisthoqqilha mill-kompilaturi tal-kotba u l-antologiji. Min hu mzejjen bl-umiltà u bil-modestja jibqa' ħafna drabi, u b'xorti ħażina għal-Letteratura, bla ma hu maghruf.

La semmejna l-modestja, johrog naturali l-fatt li J.F. Marks dawwar fl-Ingliż mil-lingwa Taljana opri li deheru taht isem hadd-

iehor li zamm (għax Marks modestament hekk ried) it-tifhir kollu għalih biss.

Il-lum in-nuqqas tal-kelma ta' Marks sejra tinħass. Imma għallanqas nittamaw li xi biċċa mix-xogħlijiet tiegħu letterarji ma jindifnux miegħu għax il-kitba tiegħu għandha ssib il-kritiku ġust u l-kompilatur għaqli ta' kotba li jagħraf jagħti lil Marks il-post li jisthoqqlu fil-Letteratura Maltija. ILF.

LILL-MADONNA TAS-SAHHA

(B'tifkira tal-Jum Marjan għall-Morda ta' Malta)

Fil-Ġonna ta' Sant'Anton, 22. 5. 54.

Ta' VINCENT UNGARO

Rajthom il-morda miġmughin ġol-ġonna
Ta' Sant'Anton b'dehriet ta' Lourdes u l-Ġenna:
Rajthom iħarsu Lejk, Helwa Madonna,
Fil-waqt li trejqu tas-Smewwiet bil-benna.

U rajt li ruħ kulhadd bdiet Bik tithenna
Fis-skiet ta' talba waħda, hierġa donnha
Magħsura minn ġo qalb ilha tistenna
Is-sahha mbierka li tant kellha bżonnha.

Imbagħ'd bħal raxx sabih ta' dawl u dija⁽¹⁾
Thallat mal-ward ifuħ u l-ghana ħiejju
U żdied madwarna l-ġmiel u l-armonija.

Thallix, Madonna, jgħaddi fuqna Mejju
Mingħajr ma nifmu l-ġid ta' kull tbatija:
Sabbarna Int biex triqna għall-Ġenna nhejju.

23. 5. 54.

(1) Meta l-Kwadru Mirakuluż tal-Madonna tas-Sahha kien qiegħed jittiehed madwar il-morda, feġġet ix-xemx sabiha minn wara l-ghata ta' shab ħafif li qabel kien qiegħed jaħbiha.

BIDLA TA' ISEM

Il-pubbliku huwa mgħarraf li l-Għaqda tal-Kittieba Żgħa-
zagħ issa sar jisimha Għaqda Letterarja Maltija.

V. CARUANA,
Segretarju.